

mens man lettere overser, at miljøændringer ikke kan undgås med den uhyrlige overbefolkning med vor art, der har fundet sted. Bogen er en broget og spændende introduktion til facetter af europæisk miljøhistorie.

Sofus Christiansen

Teaching Geography in higher education: a manual of good practice. John R. Gold et al. (Institute of British Geographers special publications series, 24).

Blackwell, Oxford 1991. 262 s., 25 cm. GBP 40.-.

En bog, der ikke handler om geografi, men om hvordan man underviser i geografi, og endda på højt niveau som eksempelvis kan være universitetet. Den indeholder ikke nogen nye revolutionerende undervisningsformer, men gennemgår på en fornuftig og til tider inspirerende måde de gængse former: forelæsning, feltarbejde, øvelser, projektarbejde, diskussionsbaseret undervisning (som fejlagtigt på GI også kaldes øvelser, selv om det pædagogiske princip er et ganske andet), samt den computerbaserede undervisning og indlæring. Desuden er der udmærkede afsnit om kursevaluering og -forbedring samt retningslinjer for udarbejdelse af geografiske curricula.- Tell me, I forgot. Show me, I remember. Involve me, I understand. Dette kinesiske ordsprog, som citeres fra bogen, viser meget klart de forskellige undervisningsformers kvaliteter. Det forleder dog ikke forfatterne til at rakke forelæsningen ned som en forældet og uanvendelig form. Forelæsninger har visse fordele, når deres emne vælges med omhu, i forbindelse med den øvrige undervisning. Desuden forudsætter det klart, at forelæseren kender de elementære teknikker, eller regler der skal overholdes, når en forelæsning skal fyres af. Jeg har hørt en kendt dansk forelæser sige, at folk kun kan koncentrere sig i 6 minutter ad gangen, derefter skal der ikke være pause, men en slags tomgang, der kan bruges til af resumerere, fortælle morsomheder, eller kort sagt at lade op til de følgende seks minutter med koncentreret fagligt input. Forfatterne til bogen er optimistiske og mener, at den koncentrerede periode kan strækkes til hele 20 minutter. Måske. Forelæsningskapitlet slutter med tyve gode råd til en god forelæsning, efterfulgt af tretten gode råd. Tankevækkende at læse.- Litteratur om undervisningens form er et sjældent fænomen blandt universitetsgeografer.

Rettere: et alt for sjældent fænomen. Ikke des mindre ses mange tegn på, at både de enkelte timeforløb og de større faglige enheder (eksempelvis hele første års undervisning) kunne vinde ved en større pædagogisk indsats. Alle undervisere kan sikkert finde inspiration og gode vink i denne udmærkede bog.

Rolf Guttesen

Peter Haggett: The geographer's art.

Blackwell, Oxford 1990. XVIII, 219 s., ill. 23 cm. GBP 25.-.

Peter Haggetts bog om geografens kunst er et meget personligt forment causeri over den moderne geografis forskning og over de geografer, der har formet den. Den handler dybest set om geografers måde at se orden i kaos på - med kortet som vigtigste værktøj - og om geograferne i Haggetts liv. De to hoveddele giver forfatteren selv overskrifterne: *The Search (Geography Through the Looking Glass)* og *The Searchers (Geographers Through the Looking Glass)*. Eftersom Haggett selv har spillet en betydelig rolle ved udviklingen af den moderne, kvantitative geografi, kommer man meget tæt på udviklingen og dens mennesker i den meget spændende bog. Det er en krævende bog at læse, men den er det værd.

Sofus Christiansen

Arild Holt-Jensen: Geografiens indhold og metoder. 2. utg.

Universitetsforlaget, Oslo 1990. 249 s., ill. 22 cm. Pris ikke oplyst.

Som indføring i geografens metoder og fagindhold fremstår Arild Holt-Jensens bog stadig som Nordens bedste. I den foreliggende, ny udgave er der foretaget en række korrektioner og forbedringer, og der er en ajourført oversigt over nordiske geografiske instruktioner. Det kan næppe undre, at jeg finder økologisk systemisk geografi noget stedmoderligt behandlet: Alligevel anbefales bogen på det bedste til alle geografer.

Sofus Christiansen

The national atlas of Japan. Comp. by Geographical Survey Institute. Rev. ed.

Japan Map Center, Tokyo 1990. 218 s., kort. 60 cm. JPY 98.000.-.

Det foreliggende atlas over Japan er simpelthen det mest omfattende nationalatlas, der er produceret til dato. Det er ikke bare fysisk, at dette atlas er imponerende, selv om det med sine 218 sider i A2 (A to

format fylder ganske meget, men også med sin kvalitet, det være sig med hensyn til udførelse i trykningsmæssig henseende og i faglig forstand.- Atlaset dækker selvfølgelig et fantastisk område. Alle standardkort er der naturligvis, men der er oven i købet blevet plads til ekstra. Et eksempel: Klimatet skildres som sig hør og bør med fordeling af temperaturer, nedbør, vind, skydække, solskinstimer osv., men der bliver sandelig også plads til "gennemsnitlig dato for første årlige observation af kalsommerfuglen"! - Det er ikke rimeligt i en anmeldelse at bringe hele indholdsfortegnelsen, selv om det kunne være fristende, men den omfatter vel omkring 500 kort, dækkende såvel fysiske som sociale og økonomiske forhold. Nogle af de beskrevne områder er af karakter som vanligt set i nationale atlas, men på en del områder opviser interessante, specielle fænomener. Til disse hører gennemgangen af fx de seismiske, der her ses så velillustreret, at man får en overraskende fornemmelse af dem fra et område, der er tilstrækkeligt undersøgt dertil. På samme måde er jordskorpebevægelser gjort til genstand for en behandling, der må vække interesse.- Størsteparten af atlas beskriver imidlertid befolkning og næringsliv. Der er en masse solid information at hente om alle disse emners afskygninger i alle facetter. Tilsyneladende har man i Japan ladet hånt om snart sagt alle vanskeligheder ved udarbejdelse af et nationalt atlas, og de er mangel. Nogle af dem har man dog ikke helt kunnet komme udenom, fx at det tager tid at udarbejde et atlas. Forældelse er en konstant trussel. De fleste kort er derfor fra 1985.- Man kan selvfølgelig også anke over andre ting. Fx indeholder det udmærkede landbrugsafsnit ikke kort over udbytter i fx ton pr. ha, men kun i værdier - hvilke jo ikke siger andre end japanere ret meget. Denne og andre indvendinger må dog helt forstumme i forhold til den pragtpræstation, atlaset repræsenterer. Der er sat en ny standard for nationale atlas med dette værk.

Sofus Christiansen

European wind atlas. Eds.: Ib Troen and Erik Lundtang Petersen. Publ. for the Commission of the European Communities. Directorate-General for Science, Research and development.

Risø National Laboratory, Roskilde 1989. 656 s. & 1 diskette i lomme, ill. 31 cm. DKR 875.- + moms.